

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева
L. N. Gumilyov Eurasian National University

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ- ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ,
тақырыбы: «ЖАҺАНДАНУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҚАЗІРГІ ЭКОНОМИКА»

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ,
на тему: «СОВРЕМЕННАЯ ЭКОНОМИКА В УСЛОВИЯХ
ГЛОБАЛИЗАЦИИ»

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE,
on the topic: « MODERN ECONOMY IN THE CONDITIONS OF
GLOBALIZATION »

Нұр-Сұлтан, 2019

УДК 330
ББК 65.01
С56

Рецензенты:

Кайкен Ж.Б. к.э.н., профессор кафедры "Бизнес и управление" Казахского гуманитарно-юридического инновационного университета
Тажбенова Г.Д. к.т.н., доцент экономики, заведующая кафедрой экономических и математических дисциплин Евразийского гуманитарного института

Современная экономика в условиях глобализации: сборник Международной научно-практической конференции / Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева – Нур-Султан , 2019.

В сборник включены доклады участников Пленарного и секционного заседания международной конференции. Тематика конференции посвящена проблемам современной экономики.

Материалы сборника предназначены для ученых, практических работников, преподавателей вузов, докторантов, магистрантов

Редакционная коллегия:

А.Б.Майдырова д.э.н., профессор; Шалболова У. Ж. д.э.н., профессор;
Рыспекова М. О., к.э.н., доцент; Шаяхметова Л. М. м.э.н., докторант.

ISBN 978-601-7308-07-0

СОДЕРЖАНИЕ

Natália Barinková BILATERAL TRADE RELATIONS BETWEEN SLOVAKIA AND KAZAKHSTAN IN IN THE CURRENT WORLD ECONOMY.....	12
Каштыякова Елена ВЛИЯНИЕГЕОПОЛИТИЧЕСИХ ИЗМЕНЕНИЙ НА СТРАТЕГИЮ ВНЕШНИХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ СЛОВЦКОЙ РЕСПУБЛИКИ.....	16
Marek Minárik ENVIRONMENTAL ASPECTS AND MODAL SPLIT IN THE TRANSPORT OF DANGEROUS GOODS IN THE EU	20
JOZEF ORGONÁŠ THE MACROECONOMIC ASPECTS OF FRANCHISING.....	26
Andrea Chlebcová CURRENT IMPACT OF GEOECONOMIC CHANGES ON THE WESTERN BALKAN REGION	29
Луптакова Анабела БЕЛАРУСЬ - МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИМ СОЮЗОМ И РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИЕЙ	34
Агатаева А.А., Санаева Д. FINANCIAL POLICY OF KAZAKHSTAN AND ITALY.....	38
Асанов Ұ.Ш. ТУРИЗМОЛОГИЯНЫҢ ҒЫЛЫМ РЕТІНДЕГІ МАҢЫЗЫ	43
Агатаева А.А., Аманғали Д.Қ. СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ФИНАНСОВЫХ ПОЛИТИК АВИАПЕРЕВОЗЧИКОВ	48
Агатаева А.А., Жайык С. ANALISYS OF INSURANCE COMPANIES	53
Агатаева А.А., Есенова А.К. АНАЛИЗ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННЫХ КОМПАНИЙ	57
Жомартова Г.С. ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ФАКТОРОВ, ПОВЫШАЮЩИЕ УРОЖАЙНОСТЬ ЗЕРНОВЫХ И КРУПЯНЫХ КУЛЬТУР	62
Рахимжанова Е.А. ФРАНЧАЙЗИНГ КАК НОВОЕ НАПРАВЛЕНИЕ РАЗВИТИЯ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РК	66

Сербаева А.К., Шамишева Н.К.	
ИННОВАЦИЯЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТ НЕГІЗІНДЕ БАСҚАРУШЫЛЫҚ ШЕШІМДЕРДІ ҚАБЫЛДАУ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ МӘНІ	69
Несіпбай О.М.	
ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА КӘСІПОРЫНДАҒЫ САЛЫҚТЫҚ ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ	75
Шаймерденова Т.С., Сарсембаева Д.Б.	
МИГРАЦИЯ ТРУДОВОГО КАПИТАЛА	80
Мисник О.В. Есенова Г.Ж.	
СИСТЕМА ФИНАНСИРОВАНИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН	82
Шамишева Н.К., Есжан А.Н.	
ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ӘЛЕМДЕГІ САЯСИ ЭЛИТАЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ӘЛЕМДІК САЯСАТ ПЕН ЭКОНОМИКАДАҒЫ РӨЛІ	87
Мухамедғалиева Н.Н., Мадиярова Э.С.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНІҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫ	90
Аққозы Б.Т.	
КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫН СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАСҚАРУ	94
Досматқызы А.	
МЕМЛЕКЕТТІК БІЛІК ОРГАНДАРЫНЫҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫН ТАЛДАУ	98
Жолжан Ә.М.	
ӨҢІРДІ СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАСҚАРУ ӘДІСТЕМЕСІНІҢ ДАМУЫ.....	104
Молдашова М.	
ӨҢІРДІҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫН МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ МЕН ФАКТОРЛАРЫ	110
Нурекеш Ж.Қ.	
БАСҚАРУДЫҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ МӘНІ ЖӘНЕ ОНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫНА ӘСЕР ЕТУШІ ФАКТОРЛАР	116
Хасенова К.Қ., Бөрібекова М.Ж.	
АДАМИ КАПИТАЛ ТҮСІНІГІ ЖӘНЕ ОНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУДАҒЫ РӨЛІ	121
Шарафутдинова А.А., Аманжолов А.А.	
ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚАЗІРГІ КАДРЛЫҚ САЯСАТЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТКЕР ИМИДЖІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	126

Антонова Н.М., Дюсемалиева Н.М. К ВОПРОСУ ОБ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	131
Amerkhanova A.B., Murat A.A. COMPARATIVE ANALYSIS OF THEORIES OF MOTIVATION IN WESTERN MANAGEMENT	135
Алибекова А.Б. FOREIGN MODELS OF INTER-BUDGET RELATIONS	139
Мұратова А.Ә., Мадиярова Э.С. ИНТЕРНЕТТЕГІ ИННОВАЦИЯЛЫҚ МАРКЕТИНГТІК СТРАТЕГИЯЛАР ҚҰРАЛДАРЫ	145
Догалаков А.К., Уалиахметов А.Р. МАРЖИНАЛИЗМ И ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ АВСТРИЙСКОЙ ШКОЛЫ МАРЖИНАЛИЗМА И ЕЕ СВЯЗЬ С СОВРЕМЕННОСТЬЮ.....	148
Примбетова С.Ч., Мухамбетова Д. Е. ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА КӘСПКЕРЛІКТІ ДАМЫТУДА ЖАСТАР КӘСПКЕРЛІГІН ҚОЛДАУ МАҢЫЗДЫ МІНДЕТ	153
Шаимов А., Абдимомынова А.Ш. ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІҢ ЗАМАНАУИ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	158
Сәбитов Б.Ж. Бержанова А.М. АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ – НАРЫҚТЫҚ ЭКОНОМИКАНЫ ДАМЫТУДЫҢ БАСТЫ ҚҰРАЛЫ	163
Жолдасбек Б., Абдимомынова А.Ш. ЕҢБЕК НАРЫҒЫНЫҢ ГЕНДЕРЛІК АСПЕКТІЛЕРІ.....	168
Абдуллахан Ю.Т. «ЦИФРЛЫҚ ҚАЗАҚСТАН» БАҒДАРЛАМАСЫ ШЕҢБЕРІНДЕ ҚАРЖЫ ЖҮЙЕСІНІҢ АХУАЛЫ	172
Елберген Е.Ж., Казыбаев Б.О. ПРОБЛЕМАЛЫҚ ҚАРЫЗДАРМЕН ЖҰМЫС ІСТЕУДІҢ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ТӘЖІРИБЕСІ.....	176
Zharaskhan Temirkhanov DEVELOPMENT OF PERFORMANCE AUDIT IN PUBLIC SECTOR	181
Конурбаева Ж.Т.; Ниязбекова А.Е. SOCIAL MEDIA MARKETING ТИІМДІ МАРКЕТИНГ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ .	186
Рахимбердинова М.У., Ниязбекова А.Е. ЖОО БРЕНД-СТРАТЕГИЯСЫН ҚҰРУДА КӨП ДЕҢГЕЙЛІ ТӘСІЛДІ ҚОЛДАНУ.....	190

Жұмабаева А.Т.	
ЖАҒАНДАНУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҰЛТТЫҚ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІКТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ	194
Қуатұлы Қ., Рахимбердинова М.У.	
SMM-ді ПАЙДАЛАНУ АРҚЫЛЫ ӨҢІРДІҢ ТУРИСТІК ҚЫЗМЕТІН ЖЕТІЛДІРУ	200
Гиззатова А.И., Чудрова В.У., Садыкова Г.А., Ахметова Д.А.	
НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	205
Гиззатова А.И., Чудрова В.У., Садыкова Г.А., Талгатова З.Ж.	
РАЗВИТИЕ ТУРИЗМА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	209
Молдабекова Г. Б.	
ӘЛЕУМЕТТІК КӨМЕК ЖӘНЕ ҚОЛДАУ ТУРАЛЫ ТҮСІНІК	212
Панзабекова А.Ж., Сабыр Н.С.	
РАЗВИТИЕ КОНЦЕПЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ	216
Утарбаева Г.К., Тусупова А.Р.	
КӘСПОРЫННЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫ НЕГІЗІНДЕ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІН ЖЕТІЛДІРУ	223
Буртебаева А.А.	
ОЦЕНКА ПО СПРАВЕДЛИВОЙ СТОИМОСТИ КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ПРОЗРАЧНОСТИ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ	227
Бейсенова Л.З., Жахметова А.К.	
ОСОБЕННОСТИ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНИРОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	232
Алтайбекова Ә.Ж.	
БАСҚАРУ ЕСЕБІНІҢ БАСҚАРУШЫЛЫҚ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУДАҒЫ РӨЛІ	238
Серікбаева Д.Т.	
ЕСЕПТІК АҚПАРАТ ӘДІСІМЕН АВС ӘДІСІН ҰСЫНУ МҮМКІНДІКТЕРІ	243
Жүніс А.Н.	
ІШКІ АУДИТ ЖҮЙЕСІНІҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ	248
Иманбекова Р.М.	
БАСҚАРУ АҚПАРАТТЫҚ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ	255
Омурзакова А.К.	
АНАЛИЗ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПОТЕНЦИАЛА ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СФЕРЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	261

Нұралина Қ.Т.	
ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ НАРЫҚТЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ.....	268
Жанбозова А.Б.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЭЛЕКТРОНДЫҚ КОММЕРЦИЯНЫҢ ДАМУ МӘСЕЛЕЛЕРІ	273
Букенбаева Л.С. Кодашева Г.С	
ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ КАЗАХСТАНА В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	278
Алтыбаева Ш.М., Шамакова Н.Г.	
КЕДЕЙЛІК - ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІГІНІҢ ИНДИКАТОРЫ РЕТІНДЕ	283
Мерғалиева Л.И., Бердикулова С.Д.	
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРИДОРОЖНОГО СЕРВИСА.....	289
Тлесова А.Б., Гарифуллина А.Б.	
ҚАЗАҚСТАННЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ САЛАСЫНДА МЕМЛЕКЕТТІК- ЖЕКЕ МЕНШІК ӘРІПТЕСТІКТІ ДАМУЫ	292
Мерғалиева Л.И., Шарафутдинова А.А. Газезова А.Е.	
ҚАЗАҚСТАННЫҢ СЫРТҚЫ САУДА ҚЫЗМЕТІН ҒЫНТАЛАНДЫРУДЫҢ АЛҒЫШАРТТАРЫ	300
Примбетова С.Ч.	
БАТЫС-ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ АХУАЛЫ	304
Есенбайқызы І.	
ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК ТҰРҒЫН ҮЙ ҚОРЫНАН ЖАЛҒА ТҰРҒЫН ҮЙ БЕРУДІҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	307
Татибеков Б.Н., Байдаирова К.Б.	
ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІҢ ДАМУЫ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ ӨСУІНІҢ ДРАЙВЕРІ РЕТІНДЕ.....	311
Шамишева Н.К., Сафаров А.Ж.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ КӘСІПКЕРЛІКТІ ДАМУЫНЫҢ ҚАЖЕТТІЛІГІ	315
Жұмаділла Н., Слямпов Е.	
ТУРИЗМ ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫН МҰНАЙҒА ТӘУЕЛДІЛІКТЕН АЛЫП ШЫҒАР ЖОЛДАРДЫҢ БІРІ РЕТІНДЕ	320
Буланова Н.К., Батырғалиева О.В.	
ВНУТРИФИРМЕННАЯ ПОЛИТИКА ОПЛАТЫ ТРУДА: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	326

Төлепов Ә.Е.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЙМАҚТАРЫНЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТІН ТАЛДАУ.....	332
Нуржанова А. Н.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ ЖӘНЕ ҚОЛДАУ	336
Оспанов М.М.	
ПОДХОДЫ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ СУЩНОСТИ «ДИВЕРСИФИКАЦИЯ» В СТРУКТУРНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКЕ ГОСУДАРСТВА.....	340
Мырзахмет М.К.	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ СТРУКТУРНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ В ТЕХНОЛОГИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ СТРАНЫ.....	345
Мокоев А.Н.	
ВНЕШНЯЯ И ВЗАИМНАЯ ТОРГОВЛЯ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ С СТРАНАМИ ЕАЭС	352
Искакова М.С.	
ИННОВАЦИЯЛЫҚ КӘСІПКЕРЛІКТІ МЕМЛЕКЕТТІК ҚОЛДАУ	355
Утегенов Е.К.	
ПРОБЛЕМЫ РЫНКА ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	360
Аманжол К.А., Пашкевич Р.А.	
ЗНАЧЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ УЧЕНИЙ МАРКСА НА СЕГОДНЯШНИЙ ДЕНЬ.....	364
Аскеев А.Г.	
О ВОПРОСАХ РЕАЛИЗАЦИИ ПОТЕНЦИАЛА ТУРИСТСКОЙ ОТРАСЛИ КАЗАХСТАНА С УЧЕТОМ ГЛОБАЛЬНЫХ ТРЕНДОВ	373
Тыныбаева Д.Н., Мустафин С.	
ОРГАНИЗАЦИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА СУБЪЕКТА КВАЗИГОСУДАРСТВЕННОГО СЕКТОРА	377
Аскербек М.Б.	
ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ РК И ПУТИ ЕЕ УЛУЧШЕНИЯ	383
Байтемирова М.А.	
ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В КАЗАХСТАНЕ	386
Мұқашева А.Е.	
ПРОБЛЕМЫ ОТРАСЛЕВЫХ ПРОГРАММ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН ...	390

Зекенов Е.Н.	
ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ КАК ИНСТРУМЕНТ ВАЖНОЙ ПРЕДПОСЫЛКОЙ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ	397
Картаев Н., Жанабаева Ж.К.	
ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ В АГРАРНОМ СЕКТОРЕ КАЗАХСТАНА	401
Бейсембаев Адиль	
АНАЛИЗ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ	405
Кузаиров О.	
СУБСИДИРОВАНИЕ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА ПАВЛОДАРСКОЙ ОБЛАСТИ	409
Шамбыл Қ.Ә. Карипова А.Т.	
ӘЛЕМДІК КЕҢІСТІКТЕГІ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАН ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ АДАМИ КАПИТАЛ ДАМУЫНЫҢ ТЕНДЕНЦИЯСЫ	411
Абжанова А.Ж.	
МОДЕЛЬ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ	416
Уалиева М.А.	
ПРОБЛЕМЫ СОХРАНЕНИЯ И РАЦИОНАЛЬНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЗЕМЕЛЬ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО НАЗНАЧЕНИЯ В РК.....	419
Цай Ж., Акылбек А., Саттарова А. Есенова Г.Ж	
АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В ГОРОДАХ: АЛМАТЫ И НУР-СУЛТАН.	421
Сунь Цинбинь , Рыспекова М.О.	
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ И ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОГО КИТАЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	426
Ауезов Б.	
ИННОВАЦИЯНЫҢ ДАМУЫ МЕН БОЛАШАҒЫ	433
Малыбаева А.	
НАЛОГОВЫЕ ПРЕФЕРЕНЦИИ В ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	438
Садыкова Г.Т.	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОГО КОРИДОРА.....	441
Майдырова А.Б. , Васильева О.А	
АУТСОРСИНГ НА РЫНКЕ КАДРОВЫХ УСЛУГ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	446

Мукушев А.Б., Салимова Д. ҚАРЖЫ ПИРАМИДАСЫНЫҢ ІС-ӘРЕКЕТІН САНДЫҚ ӘДІСТЕР КӨМЕГІМЕН ЗЕРТТЕУ	456
Кудабаева Н.Б. ОБЗОР, АНАЛИЗ И АУДИТОРСКИЕ ПРОЦЕДУРЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКИ ФОРМИРОВАНИЯ И ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СУВЕРЕННЫХ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ФОНДОВ	463
Жусанов.А.А. СУЩНОСТЬ СОВРЕМЕННОГО НЕОЛИБЕРАЛИЗМА	467
Кәрімова М. ШАРУАШЫЛЫҚ СУБЪЕКТІСІНІҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ МЕН АРТТЫРУ	470
Жампозова А.Е. ОБЕСПЕЧЕНИЕ КИБЕРБЕЗОПАСНОСТИ В ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ	475
Мынбай А.М. КЛАСТЕРНЫЙ ПУТЬ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В КАЗАХСТАНЕ	481
Амантаева А.Н. БИЗНЕС И АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЕГО РАЗВИТИЯ В КАЗАХСТАНЕ	486
Тахтаева Р.Ш. ОСНОВНЫЕ ВИДЫ, ПОНЯТИЯ, НАПРАВЛЕНИЯ В ТУРИЗМЕ.....	489
Корабаев Б.С., Мухаметжанова Д.Ж., Имашева А.М. ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕТА ОБЕСЦЕНЕНИЯ АКТИВОВ В СООТВЕТСТВИИ С МСФО НА ПРЕДПРИЯТИЯХ РК	494
Zharaskhan Temirkhanov DEVELOPMENT OF PERFORMANCE AUDIT IN PUBLIC SECTOR.....	499
Тыныбаева Д. Н., Нурмухаметов Н. Н. МЕТОДИКА ВЫЯВЛЕНИЯ РИСКОВ, ИХ ОЦЕНКА, И ВОЗМОЖНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИМИ, ПРИ ПРОВЕДЕНИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ КВАЗИГОСУДАРСТВЕННОГО СЕКТОРА.....	504
Сәбитов Б.Ж., Бержанова А.М. АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ – НАРЫҚТЫҚ ЭКОНОМИКАНЫ ДАМЫТУДЫҢ БАСТЫ ҚҰРАЛЫ.....	510

Акжанов Ж. К.

ФОРМИРОВАНИЕ И ВИДЫ СТРАТЕГИЙ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....515

Насырова А.М., Исаева Б.К.

АНАЛИЗ МЯСНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН..519

Бюрабекова Л.В.

КАДРОВАЯ ОБЕСПЕЧЕННОСТЬ КАК ОСНОВА СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКОЙ СЛУЖБЫ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....524

Кәрімова М.

ШАРУАШЫЛЫҚ СУБЪЕКТІСІНІҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ МЕН АРТТЫРУ.....528

Шаяхметова Л. М.

РОЛЬ ТУРИСТСКОЙ ОТРАСЛИ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....533

Ибраева А.Б.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ КАК ВАЖНОГО ФАКТОРА РАЗВИТИЯ СТРАНЫ.....538

ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ӘЛЕМДЕГІ САЯСИ ЭЛИТАЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ӘЛЕМДІК САЯСАТ ПЕН ЭКОНОМИКАДАҒЫ РӨЛІ

*Шамишева Нургуль Каршыгаевна, доцент м.а.
Есжан Арай Нұрғазыұлы, 1 курс магистранты
Л. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан*

Аңдатпа. Мақалада қазіргі заманғы әлемнің саяси элиталарының ерекшеліктері, саяси және экономикалық өзгерістер нәтижесінде пайда болуы мүмкін жаңа элиталардың қалыптасуы мен өзгеру нұсқалары қарастырылған. Саяси элиталардың әлемдік саясаттағы және экономикадағы мәселелерді шешудегі маңыздылығы атап көрсетілді.

Аннотация. В статье рассмотрены особенности мировых политических элит в современном мире, варианты формирования и изменения новых элит, которые могут возникнуть в результате политических и экономических изменений. Представлена значимость политических элит в решении вопросов мировой политики и экономики.

Abstract. The article considers the features of world political elites in the modern world, options for the formation and change of new elites that may arise as a result of political and economic changes. The importance of political elites in resolving issues of world politics and economics is presented.

Кілт сөздер: элита, жаһандану, әлемдік саясат, әлемдік экономика, саяси элита, саяси шешімдер, трансұлттық элита, ұлттық элита.

Ключевые слова: элита, глобализация, мировая политика, мировая экономика, политическая элита, политические решения, транснациональная элита, национальная элита.

Key words: elite, globalization, world politics, world economy, political elite, political decisions, transnational elite, national elite.

Адамдар ежелгі заманнан бері адамзаттың өмір сүруі негізінен билік өкілдерінің шешімдерінен тәуелді екенін айқын түсініп келеді. Олар жалпы халықтың қажеттіліктері мен мүдделерін білдіруі мүмкін, бірақ шынайы және көп жағдайда бұл аз ғана топтың жеке мүдделері мен мақсаттарын көздейді. Сондықтан, барлық уақытта билік етушілердің (саяси жетекшілер, элита, оның ішінде саяси элита) ерекше, жетекші рөлі ғылыми зерттеулердің әрқашан назарында болды. Әрине, бұл мәселеде әртүрлі көзқарастар мен нұсқалар болды, болып жатыр және әлі де бола береді. Қоғамның жоғары топ өкілдері саяси элитаның болуы және өмір сүруі қажет екендігі туралы әрдайым қолдап, тұжырымдап келсе, төменгі, бағынушы топ өкілдері билеуші топтағылардың билікте заңды болуы туралы мәселелерді талқыға салып келеді. Осы тұрғыдан

таңдалған мақала тақырыбы өзекті болып табылады. Зерттеу пәні әлемдегі саяси элиталардың әлемдік саясат пен экономика саласына әсері болып табылса, зерттеу міндеттері саяси элитаның қоғаммен қарым-қатынасындағы өзгерістерді зерделеу, жаһанданудың саясат пен экономика саласына әсерін, әлемдік элитада соңғы уақытта болған өзгерістерге баға беру, әлемдік элиталардың қалыптасу үдерісіне сипаттама беру болып табылады.

Қазіргі уақытта элита көптеген, әртүрлі (саяси, экономикалық, кәсіби, интеллектуалдық, т.б.) бағыттағы топтардан, қауымдастықтардан тұрады. Элитаның қоғаммен қарым-қатынасы мәселесінде соңғы жылдары елеулі құрылымдық өзгерістер болуда. Өзгерістер мен айналым үрдістері көп болғанымен, олардың арасында билік пен қоғамның арасындағы қатынастарда ұлттық және трансұлттық элиталар ықпалының күшеюі ерекше орында. Егер бұрынғы замандарда мұндай қарым-қатынастардың жетекші қозғаушы күші және билік тұлғасы ретінде монарх (король, хан, сұлтан, император, т.б.), көсем, аристократтар, дінбасылар болса және солар ретінде қабылданса, соңғы ғасырларда халық арасынан, қоғамның орта және төменгі топ өкілдерінен шыққан адамдар да билік күші және тұлғасы болуда және солар ретінде қабылдануда. Бұл соңғы уақыттарда өмір сапасының артуымен, білім, ғылым, сауаттылық деңгейінің жоғарылағандығымен, қоғамның жоғары сатыларына көтерілу мүмкіндіктерінің пайда болуымен, қоғам топтарының, қоғам мен билік арасындағы байланыстардың қарқынды болуымен, қоғамның даму деңгейінің жоғарылағандығымен тығыз байланысты.

Соңғы уақыттарда қоғамның жоғары топ өкілдері (саяси, интеллектуалдық элита) қазіргі заманда қоғамның ақпарат алу, тарату, білім, сауаттылық деңгейінің артқандығына қарап, бұрынғы замандағыдай, қоғам өмірін қатаң реттеу мен бірыңғайландырудың мүмкін еместігін түсініп келеді. Қазіргі заманғы адам бойында оның болашағының негізгі мәселелері жатқан «еркіндік» пайда болды, оны пайдалану мен дамыту мүмкіндіктері қалыптасты.

Сайып келгенде, соңғы кездердегі үлкен өзгерістер «жаһандану» атты әлемдік үдеріспен байланысты [2]. Жаһандану әлемнің кезекті даму кезеңі ретінде үлкен қарқын алып келеді. Оның мәні адами және қаржылық капиталдар, қызметтер мен тауарлар еркін айналымда болатын, елдер мен ұлттық нарықтар арасындағы кедергілер жойылатын бірыңғай жүйенің қалыптасуында. Жаһанданудың қарқынды дамуын соңғы жылдарда әлемдік экономикадағы құрылымдық өзгерістерден байқауға болады: елдер мен концерндер өндіріс, басқару мен таратудың желілік жүйесіне бірігуде, халықаралық бәсекелестік пен өндіріс ақпаратты білу мен өңдеудің қызметтеріне айналуға, негізгі экономикалық үдерістер жаһандық сипат алып жатыр [1].

Жаһандану экономиканың қоғамдағы рөлін басқару маңыздылығы жағынан айқындайтын саясат саласына және ондағы үдерістерге, мәселелерге, айқындаушы күштер мен нысандарға да үлкен әсерін тигізуде. Саясаттың, билік пен қоғамның арасындағы қозғаушы күші болып саналатын саяси элитаның жаңа түрлері мен нұсқалары қалыптасуда. Ұлттық, мемлекеттік элиталардың қарым-қатынастары бұрын болмаған жоғары деңгейге жетті, нәтижесінде салыстырмалы түрде тұрақты аумақтық шектелген және әскери-саяси

одақтардың орнына серпімді, өзгерістер мен айналымдарға көп ұшырайтын, тұрақсыз одақтар мен байланыстар жүйесі қалыптасты. Әлемдік элиталар байланыстарының артуы С. Хантингтон айтқандай, өзара тәуелді элиталардың «Давос мәдениетін» қалыптастыруға алғышарт жасайды [4]. Нәтижесінде, ұлттық мемлекеттік қоғамнан, қауымдастықтан, шектен тәуелсіз сезінетін, солай қабылдайтын «автономды трансұлттық элиталар» пайда болады. Шешімдер қабылдаудың ұлттық, мемлекеттік деңгейден жоғары ұлттық, мемлекетаралық, одақтық, әлемдік деңгейге біртіндеп ауысуы қатардағы азаматтардың ғана емес, ұлттық, мемлекеттік саясатта қазіргі уақытта жетекші топтағылардың да шешімдерді қабылдауға ықпал, әсер ету мүмкіндіктерін әлсіретеді. Яғни, жаһандану жағдайында шешімдерді қабылдау субъектілері жеткілікті түрде еркін, тәуелсіз, ал олардың шешімдерін қоғамның түсінуі қиын және қолжетімділігі төмен болады, бұл трансұлттық элиталардың саяси билігінің күшеюіне алып келеді.

Алайда, аталған фактор зерттелетін мәселенің бір жағына ғана баға береді. Екінші жағынан, жаһандану үдерісінің қарқын алуына ұлттық, мемлекеттік элиталардың ұлттық экономика, саясат, мәдениет мәселелерін шешу және бақылау мүмкіндіктерінің төмендеуі жағдай жасайды. Нәтижесінде, саяси элиталардың өз мемлекетінде сайлаушылардың үстінен бақылау және сайлау үдерістерін реттеу мүмкіндіктері де азаяды, тіпті жойылады. Халықаралық жағдайда элиталардың саяси, экономикалық, мәдени, әлеуметтік, діни, т.б. мәселелерді шешудің жауапкершілігі мен салмағы қарсы топтар мен қоғамдық ұйымдардың сынына, қоғамның өз билеушілеріне сенімсіздігі мен сын-қарсылығына алып келетін, мемлекет ішінде сайлаушылардың мүдделеріне қайшы келетін шешімдерді жүзеге асыруға жағдай жасайды. Нәтижесінде, жаһандану жағдайында әлемдік аренада элиталардың билігі артады, ал мемлекет ішінде кемиді.

Әлемдік элитада соңғы жиырма жылда болған өзгерістерді бірнеше топқа бөлуге болады:

1) әлемнің бірқатар елдеріндегі (Шығыс Еуропа, Латын Америкасы, Орталық, Оңтүстік, Оңтүстік-Шығыс Азия, Африка елдерінің көпшілігіндегі) бұрын қалыптасқан саяси, экономикалық, әлеуметтік, мәдени жүйелердің дағдарысы, ыдырауы, жаңа жүйеге, қарым-қатынастарға көшуі, айналуы, алмасуы;

2) көптеген елдердегі саяси сауаттылық деңгейінің және жұмылдыру жұмыстарының бұрыс және қалыптан тыс формаларда жүруі және болуы;

3) ұлттық, мемлекеттік және жергілікті заңшығарушы, атқарушы және сот органдарының қосымша жүйелік өзгерістерге ұшырауы (ұлттық сайлаушыларға бағынбайтын экономикалық, қаржылық және өндірістік құрылымдардың ұлғаюы, таралуы);

4) әлемдік деңгейде ұйымдасқан қылмыстық топтар қызметінің таралуы және ұлттық, мемлекеттік деңгейдегі заң, құқық қорғаушы органдарының оларға қарсы күресінің жүйесіздігі, белсенділігінің төмендеуі;

5) ресми және заңсыз көшіп-қону үдерістерінің артуы (әсіресе, даму және халықтың өмір сүру деңгейі төмен елдерден дамыған елдерге).

Соңғы уақытта елдер арасында әлемдік саясатта және экономикада таза сыртқы саяси шешімдер қабылдау, дипломатиялық шаралар қабылдау деңгейінің төмендеуі мен тиімділігінің кемуі, шарттар мен келісімдерді толық және мүлдем орындамау және басқару жүйесінің тірек күштерін сыртқы саясаттан ішкі саясатқа ауыстыру үрдістері белең алуда. Мұны Америка Құрама Штаттарындағы (АҚШ) Д. Трамп әкімшілігінің Латын Америкасы елдерімен жүргізіп жатқан саясаты, Қытай мен АҚШ арасындағы «сауда соғысы», Қытайдың Батыс Еуропа, АҚШ, Жапония, Оңтүстік Корея, Оңтүстік-Шығыс Азия елдерімен «технологиялық бәсекелестік соғысы», Ресей мен Украина, Солтүстік Корея мен АҚШ, Иран мен АҚШ қарым-қатынастары, әлемнің көптеген елдерінің экстремистік және террористік ұйымдармен күресінің жүйесіздігі мәселерінен көруге болады.

Әлемдік элиталардың қалыптасу үдерісіне сипаттама бере отырып, әлемдік өзгерістердің тарихи дәстүрлі формалардан өзгеше әртүрлі формаларда жүріп жатқандығын ерекше атап кеткен жөн. Оларға элита мен қоғамның арасындағы жіктің ұлғаюы, элиталардың ішіндегі ұйымдасу және жинақталу деңгейінің жоғарылауы, әлемдік саясат пен экономиканың негізі ретінде мәміле мен келісім рөлінің күшеюі, көшбасшылықтың «жұмсақ» технологияларының басым болуы жатады [3].

Қорытындылай келгенде, ұлттық, мемлекеттік деңгейден жоғары құрылымдардағы элиталар билігінің күшеюі жаһандық ауқымда монополиялық құрылымдардың пайда болуына алып келеді. Егер ұлттық, мемлекеттік, жергілікті деңгейдегі элита өкілдері қоғам мен билік арасындағы қарым-қатынастарды, байланыстарды жүйелі түрде дамыту, басқару тиімділігін жоғарылату үдерістерін өте төмен қарқынмен жүргізсе немесе мүлдем жүргізбесе, жаһанданудың теріс жақтары ұлт, мемлекетпен бірге, оның элиталарын да жойып жіберуі де ғажап емес. Сонымен бірге, әлем елдерінің элиталарының және мемлекет ішіндегі элиталардың арасында ынтымақтастық пен татулықтың болуы да жаһанданудың теріс жақтарына төтеп беруге мүмкіндік береді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Доцанова А. И. Основные направления устойчивого экономического роста АПК Казахстана. / А. И. Доцанова // Экономика сельского хозяйства России. – 2014. – №6. – С: 68-73.
2. Кортунов С. В. Мировая политика в условиях кризиса. Учебное пособие. М: ВШЭ, 2010.
3. Кузина, С. И. Политические насилия: природа, манифестирование и динамика в глобализирующемся мире. Ростов-на-Дону, 2010.
4. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций и преобразование мирового порядка. Новая постиндустриальная волна на Западе: Антология. Под редакторством В. Л. Иноземцова. М., 1996.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНІҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫ